

Ski-vikinger på samfunnsplanlegging i England august 2016

Øks og sverd var erstattet med mer humane redskaper, da Ski kommune nylig deltok på en verdenskonferanse i samfunnsutvikling i York i England. Ski deltok med ressursgruppen for UU. Målet med deltagelsen var å lære mer om hvordan man jobber for å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle.

Foran fra venstre: Hege Narvåg, Shilan B, Hafid, Ski kommune. Bak fra venstre: Einar Lund, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Erik A. Hovden, Ski kommune. Foto: Odd Bjørn Solberg

Det startet med rullestolen

Universell utforming handler om hvordan man kan utforme samfunnet, slik at det blir tilgjengelig for mennesker med ulike funksjonsferdigheter. Denne måten å planlegge på benyttes nå på stadig flere samfunnsområder. Den angår oss alle enten vi er funksjonsfriske, sitter i rullestol, er gravid, har brukket beinet, ser og hører dårlig eller skal fylle ut et vanskelig skjema på nettet. Denne måten å planlegge på startet i sin tid med å legge omgivelsene fysisk til rette for funksjonshemmede, særlig for rullestolbrukere. Denne individuelle tilnærmingen har nå fått et mer kollektivt perspektiv.

Nødvendig for noen, nyttig for alle

Mantraet i dette arbeidet har vært «Nødvendig for noen, nytte for alle». Mange tekniske hjelpemidler ble i sin tid utviklet for handikappede med nedsatt muskelkraft, for eksempel enhånds blandebatterier. De brukes i dag av alle og viser at gode løsninger for de få, ofte er nyttige for alle.

Likestillingsrådet et supperåd?

For å sikre gode løsninger har myndighetene trukket brukerorganisasjonene inn i planleggingsprosessen. Likevel framstår dette ofte som et skinndemokrati, fordi brukerne ikke har reell innflytelse i den videre prosessen:

- Det ender ofte i et konsultativt byråkrati, eller «consultocracy», sa den engelske professoren Rob Imri på konferansen.

Du ska få en bedre dag i mårå

Ski-representantene fikk høre om mange nye internasjonale tiltak, og stadig nye områder vil bli utformet utfra denne planleggingsstrategien. Dette vil omfatte utforming av redskaper, produktdesign, boliger og uteområder, internettsider, svømmehaller, hoteller, museum, turistattraksjoner, kulturbygg, utdanning, samferdsel, skilting, belysning, heisdisplay og velferdsteknologi/smarte hjem.

FAKTABOKS

Planleggingsstrategien universell utforming oppsto i USA på 1980-tallet (*universal design* på engelsk) og omfatter utforming av produkter, redskaper, bygninger, uteområder og tjenester som brukes av alle. De skal utformes slik at flest mulig skal kunne bruke dem uten spesielle hjelpemidler. De fleste designmodeller har gjennom tidene hatt mannskroppen som mål. Verden består imidlertid av både menn, kvinner, barn, eldre og mennesker med midlertidige eller permanente funksjonsnedsettelse. Derfor må all utforming ta hensyn til dette mangfoldet. FNs menneskerettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne ble vedtatt i 2006. Konvensjonen forplikter statene til å bekjempe diskriminering og arbeide for et inkluderende samfunn både nasjonalt og internasjonalt.